

LÆSEKLUBMATERIALE

"En enestående roman fuld af sprudlende liv og mod."

The Guardian

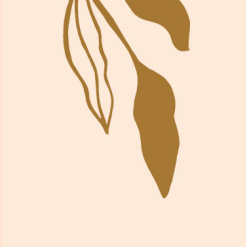
LAUREN GROFF

MATRIX

ROMAN

GADS FORLAG

Matrix giver et forbløffende nyt perspektiv på kvinder gennem historien – og vores historie generelt. Lauren Groffs roman stiller spørgsmål til religion, feminisme, individualisme og magt. Hvad læser du ud af historien?

Marie de France er en virkelig historisk person, men historien om hende i *Matrix* er fiktiv. Hvad synes du om, at forfatteren blander fiktion og virkelighed? Synes du, de historiske elementer fra virkelighedens verden gør fortællingen mere interessant og spændende?

Historien i *Matrix* finder sted i det 12. århundrede. Hvorfor tror du, Lauren Groff har valgt at placere historien så langt tilbage i tiden? Findes der i dag lignende kvindelige fællesskaber?

Hvordan synes du, bogen beskriver mænd? Kan du se paralleller til andre fortællinger i måden kønnene er beskrevet på i *Matrix*?

Matrix betyder livmoder på latin. Kan du komme i tanke om andre betydninger?

Det at være en del af et fællesskab er et vigtigt tema i *Matrix*, men samtidig er der et tydeligt os-og-dem tema – en klar polarisering mellem klostret og omverdenen. Hvordan beskriver bogen dette?

Kan plottet i bogen kædes sammen med nutidens individualisme?

I starten af fortællingen erkender Marie, at hun ikke er så religiøs, men jo længere tid hun tilbringer i klostret, jo stærkere står hendes tro. Hvad tror du, forfatteren vil sige med beskrivelsen af denne udvikling?

De hierarkiske strukturer er tydelige i *Matrix* – både i klostret og i den politiske verden. Hvad tror du, forfatteren vil opnå ved at beskrive strukturerne så detaljeret?

Forholdet mellem Eleanor og Marie løber som en rød tråd gennem bogen. Synes du om måden, deres forhold udvikler sig på, eller ville du hellere have haft en anden slutning?

Matrix starter med, at Marie De France bliver tvunget til at gå i kloster, fordi hun hverken egner sig til hoffliv eller ægteskab: Hun er for høj, for virkelysten og ikke tilstrækkeligt køn. Men hvem var hun egentlig? Og hvad fik Lauren Groff til at fortælle om hendes liv?

Virkelighedens Marie de France var alment kendt som forfatter, mens hun levede, og hendes arbejde har haft stor indflydelse på europæisk litteratur. Hendes mest berømte værk er *Lais af Marie de France* – en samling af tolv digte, som anses for at være den første i genren "Lai", som er en kortere form for versfortælling. Marie de France var nyskabende med den måde hun skrev på, og hendes lyriske poesi anses for at have haft afgørende betydning for genren. Hun bidrog til udviklingen af, hvad vi i dag kender som ridderromanen. Hendes historier om Kong Arthur havde stor betydning for senere historier om hans liv.

I dag ved vi dog næsten intet om Marie de France. Vi kender kun til hendes liv gennem det, hun selv har skrevet: "Jeg hedder Marie, og jeg kommer fra Frankrig. Det kan være, at andre forfattere vil gøre krav på mit virke, men jeg ønsker ikke, at andre skal kunne tage den ære. Den, som går i glemmebogen, har gjort et middelmådigt arbejde." Konklusionen på Maries levetid er baseret på forskeres datering af hendes værker til omkring 1160 og 1215. De mest almindelige teorier om hendes identitet er, at hun var abbedisse af Shaftesbury og halvsøster til Henrik II af England eller abbedisse af Reading eller Barking. Hun kan muligvis have været den abdicerede grevinde af Boulogne som i stedet blev abbedisse, eller Marie de Meulan, som var hustru til Hugh Talbot. Det er tydeligt i hendes tekster, at hun, selvom hun blev født i Frankrig, tilbragte store dele af sit liv i England. Hendes digte vidner om, at hun var en lærd og flersproget kvinde – og med stor sandsynlighed af adelig slægt.

Marie de Frances digte handler hovedsageligt om kærlighed og begær. Kærligheden er ofte forbundet med lidelse, og mere end halvdelen af digtene indeholder forskellige former for utroskab mellem de elskende. I nogle digte fordømmes de vantro, men der er også tegn på, at særlige omstændigheder kunne retfærdiggøre udenoms-ægteskabelige forhold. Digtene beskriver mennesker, der er individualistiske og uinteresserede i at integrere sig i samfundet. Flere digte beskriver højtstående kvinder, der forfører mænd, og kvinder der flygter fra kærlighedsløse ægteskaber. Kendetegnende for Marie de Frances digte er, at hun beskriver en kvindelig seksualitet, som

var usædvanlig for den tid, ligesom det i det hele taget var både usædvanligt og bemærkelsesværdigt at skrive om utroskab og seksualitet i det 12. århundrede. Marie de France beskriver også en stærkere kvindes rolle i samfundet, end vi er vant til, samt minder os om, at folk i Middelalderen var klar over sociale uretfærdigheder og uligheder – og ikke bare accepterede at undertrykkelse var Guds vilje.

Marie de Frances værker havde en vis indflydelse i Middelalderen, og hendes arbejde betragtes stadigvæk som vigtigt i dag. Man kan derfor undre sig over, at hendes identitet er sådan et mysterium. En god forklaring er, at det er patriarkatet, der har stået for historieskrivningen. Vi er således blevet snydt for stærke kvindelige forbilleder som netop Marie de France og hendes heltinder. Netop denne manglende viden om Marie de France var en inspirationskilde for Lauren Groff. Hun fik idéen til at skrive om et nonnekloster under præsident Trumps administration – en tid som hun beskriver som meget anstrengende.

Til Elle har hun sagt: "Jeg ønskede bare at leve i en kvindelig utopi og ikke at skulle bekymre mig om mænd. Og hvor kunne så være bedre end i et nonnekloster?" Men Lauren Groff har også andre gode grunde til at skrive om klostermiljøet og tro. Med en opvækst i meget religiøst hjem, hvor religion til dels bestod af hierarki og patriarkalsk magt, er hun selv splittet mellem betydningen af tro og religiøs praksis. Hun ser en stor litterær værdi i bibelske historier og mener, at de er et godt udgangspunkt for at øve sig i at skrive og fortælle historier.

Hvorvidt det er det fascinerende portræt af en stærk kvindelig figur eller det at kunne vende religiøse begrænsninger til nye muligheder, der er bogens primære styrke, er vanskeligt at afgøre. Dog er det indlysende, at forfatteren og hendes hovedperson har mange fælles egenskaber. De er begge nyskabende og banebrydende inden for deres respektive tid og genre – ligesom de begge er lykkedes med et imponerende repertoire af anmelderroste værker.

Der er noget stærkt og intensivt i Marie de France digte, der går igen i Lauren Groffs betagende bog *Matrix* – en ukuelig livskraft som tager læseren gennem den historiske epoke, hvor historien er skrevet.

